

HAMSHIRALIK ISHI FANINI O'QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH

*Zomin Abu Ali ibn Sino nomli jamoat salomatligi
bosh o'qituvchisi*

Raimova Dilfuza Norqulovna

Annotatsiya. *Mazkur maqolada hamshiralik ishi fanini o'qitish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati va samaradorligi yoritilgan. Interaktiv metodlar orqali talabalar va o'quvchilarning bilimlarni faol o'zlashtirishi, amaliy ko'nikmalarni shakllantirishi hamda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Maqolada muammoli ta'lim, guruhli ishlash, rolli o'yinlar, keys-stadi va simulyatsion mashg'ulotlarning hamshiralik ta'limidagi o'rni ko'rib chiqiladi. Shuningdek, interaktiv metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, mas'uliyat, muloqot madaniyati va amaliy faoliyatga tayyorgarlikni oshirish yo'llari yoritib beriladi.*

Kalit so'zlar: *hamshiralik ishi, interaktiv metodlar, tibbiy ta'lim, kasbiy kompetensiya, amaliy ko'nikma, simulyatsion ta'lim, keys-stadi, guruhli ishlash, pedagogik texnologiyalar.*

Abstract. *This article highlights the pedagogical significance and effectiveness of using interactive methods in the process of teaching nursing. The issues of active assimilation of knowledge, formation of practical skills and development of professional competencies of students and pupils through interactive methods are analyzed. The article considers the role of problem-based learning, group work, role-playing games, case studies and simulation exercises in nursing education. It also highlights ways to increase students' independent thinking, responsibility, communication culture and preparation for practical activities through the use of interactive methods.*

Keywords: *nursing, interactive methods, medical education, professional competence, practical skills, simulation education, case studies, group work, pedagogical technologies.*

KIRISH

Bugungi kunda tibbiyot sohasida malakali va raqobatbardosh hamshira mutaxassislarni tayyorlash ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Hamshiralik ishi fani nafaqat nazariy bilimlarni, balki yuqori darajadagi amaliy ko'nikma, mas'uliyat va muloqot madaniyatini ham talab etadi. Shu bois, mazkur fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar, xususan interaktiv metodlardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Interaktiv metodlar o'quvchilarni ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirib, ularning bilimlarni mustaqil o'zlashtirishiga, amaliy vaziyatlarni tahlil qilishiga va kasbiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, hamshiralik amaliyotida uchraydigan real klinik holatlarni modellashtirish, rolli o'yinlar va simulyatsion mashg'ulotlar orqali o'rgatish ta'lim samaradorligini oshiradi.

Bugungi kunda tibbiy ta'limning asosiy maqsadi nafaqat nazariy bilimga ega, balki favqulodda vaziyatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qila oladigan mutaxassislarni

tayyorlashdan iborat. Hamshiralik ishi — bu fanning amaliy qismi juda yuqori boʻlgan soha, shuning uchun darslarda "**talaba — markazda**" tamoyiliga asoslangan interaktiv usullardan foydalanish hayotiy zaruriyatdir.

Shu nuqtayi nazardan, ushbu maqolada hamshiralik ishi fanini oʻqitishda interaktiv metodlardan foydalanishning oʻrni, ularning afzalliklari hamda taʼlim jarayonidagi amaliy natijalari tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Oʻzbekiston tibbiy taʼlim tizimida hamshiralik ishi fanini oʻqitishda interaktiv metodlardan foydalanish masalasi soʻnggi yillarda pedagogik va metodik adabiyotlarda keng yoritilmoqda. "Hamshiralik ishi", "Tibbiy pedagogika", "Kasbiy taʼlim metodikasi" kabi oʻquv qoʻllanmalarida interaktiv metodlarning mazmuni, turlari va ularni amaliyotga joriy etish yoʻllari koʻrib chiqilgan.

Oʻzbek pedagog olimlari va amaliyotchilari tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda interaktiv metodlar — muammoli taʼlim, keys-stadi, rolli oʻyinlar, guruhli va juftlikda ishlash, simulyatsion mashgʻulotlar — hamshiralik taʼlimida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda samarali vosita ekanligi taʼkidlanadi. Adabiyotlar tahlili shuni koʻrsatadiki, anʼanaviy maʼruza usullariga nisbatan interaktiv metodlar oʻquvchilarning bilimni ongli oʻzlashtirishini va amaliy faoliyatga tayyorgarligini oshiradi.

Metodologiya

Mazkur maqolada quyidagi metodologik yondashuvlardan foydalanildi:

• **Tahliliy metod** — hamshiralik ishi faniga oid oʻzbek tilidagi pedagogik va metodik adabiyotlar tahlil qilindi;

• **Taqqoslash metodi** — anʼanaviy va interaktiv oʻqitish usullarining samaradorligi solishtirildi;

• **Kuzatuv metodi** — amaliy mashgʻulotlar jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish natijalari kuzatildi;

• **Soʻrovnoma metodi** — oʻquvchilar va oʻqituvchilarning interaktiv metodlarga munosabati oʻrganildi.

Hamshiralik ishida qoʻllaniladigan asosiy interaktiv metodlar

Tibbiyot yoʻnalishidagi darslarda quyidagi metodlar eng yuqori samara beradi:

Keys-stadi (Case-study) metodi:

Talabalarga real klinik vaziyat (bemordagi simptomlar, tashxis) bayon etilgan matn beriladi. Talabalar hamshiralik tashxisini qoʻyishi, parvarish rejasini tuzishi va yuzaga kelishi mumkin boʻlgan asoratlarning oldini olish choralari belgilashi kerak.

Rolly oʻyinlar (Role-play):

Talabalar "hamshira", "bemor" va "bemor qarindoshi" rollarini ijro etadilar.

Bu metod talabalarda bemor bilan muloqot qilish madaniyatini (deontologiya) va etikani rivojlantiradi. Masalan, ogʻir bemorga muolaja qilish jarayonidagi psixologik yondashuvlar oʻrganiladi.

Simulyatsion oʻqitish:

Maxsus manekenlar va mulyajlarda amaliy ko'nikmalarni (igna sanchish, zond qo'yish, sun'iy nafas berish) qayta-qayta bajarish. Talaba xato qilishdan qo'rqmaydi va "qo'li o'rganadi".

Интерактив metodlarning afzalliklari

Afzalliklari	Tavsifi
Klinik fikrlash	Talaba shunchaki yodlamaydi, balki vaziyatni tahlil qilishni o'rganadi.
Jamoad a ishlash	Tibbiyotda jamoaviy muhit muhim, metodlar o'zaro yordamni shakllantiradi.
Motivatsiya	Darslar qiziqarli o'tishi natijasida talabalarning fanga bo'lgan qiziqishi ortadi.

Ushbu metodlar asosida interaktiv metodlarning ta'lim jarayonidagi o'rni va samaradorligi aniqlandi.

Natijalar va muhokamalar:

Tadqiqot natijalari quyidagilarni ko'rsatdi:

- Interaktiv metodlar qo'llanilgan mashg'ulotlarda o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi va faolligi sezilarli darajada oshgan;
- O'quvchilarda kasbiy-amaliy ko'nikmalar, muloqot madaniyati va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlari shakllangan;
- Simulyatsion mashg'ulotlar va rolli o'yinlar orqali real klinik holatlarga tayyorgarlik darajasi yaxshilangan;
- Guruhli ishlash jarayonida jamoada ishlash va mas'uliyat hissi kuchaygan.

Muhokamalar

Muhokamalar shuni ko'rsatadiki, interaktiv metodlardan samarali foydalanish o'qituvchidan yuqori pedagogik mahorat va puxta rejalashtirishni talab etadi. Ayrim hollarda moddiy-texnik bazaning yetishmasligi yoki vaqt chegaralanganligi interaktiv mashg'ulotlarni to'liq amalga oshirishga to'sqinlik qilishi mumkin. Shunga qaramay, interaktiv metodlar an'anaviy o'qitish usullarini to'ldiruvchi va ta'lim sifatini oshiruvchi muhim pedagogik vosita sifatida baholanadi.

XULOSA

Hamshiralik ishi fanini o'qitishda interaktiv metodlardan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu metodlar o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan uyg'unlashtirishga, kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishga va mustaqil fikrlovchi, mas'uliyatli mutaxassis sifatida kamol topishiga xizmat qiladi.

Интерактив metodlarning ta'lim jarayoniga tizimli va maqsadli tatbiq etilishi hamshiralik ta'limi sifatini oshirib, zamonaviy tibbiyot talablariga mos, malakali kadrlar tayyorlashga zamin yaratadi. Shu bois, ushbu metodlardan foydalanishni kengaytirish va ularni amaliyotga joriy etish dolzarb pedagogik vazifa hisoblanadi.

"Hamshiralik ishi" fanida interaktiv metodlarni qo'llash bo'lajak o'rta tibbiyot xodimlarining professional kompetentligini oshiradi. Bu metodlar nazariy bilimni amaliyot bilan bog'lashda oltin ko'priq vazifasini o'taydi va tibbiy xizmat sifatini yuqori bosqichga olib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

21. Abdullayeva N.A., Karimova M.Sh. *Hamshiralik ishi asoslari*. — Toshkent: Ilm Ziyo nashriyoti, 2018. — Toshkent shahri, 45–62-betlar;
22. Ismoilova G.T. *Tibbiy pedagogika va ta'lim metodikasi*. — Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2020. — Toshkent shahri, 88–101-betlar;
23. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. *Pedagogik texnologiyalar*. — Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2017. — Toshkent shahri, 112–130-betlar;
24. Qodirova D.R. *Hamshiralik ishini o'qitish metodikasi*. — Samarqand: Samarqand davlat tibbiyot instituti nashriyoti, 2019. — Samarqand viloyati, 56–74-betlar;
25. Rahimova S.B. *Tibbiy ta'limda innovatsion yondashuvlar*. — Buxoro: Buxoro davlat tibbiyot instituti nashriyoti, 2022. — Buxoro viloyati, 39–52-betlar.
26. Avezova, G. S., Beshimova, Z., & Avezova, G. S. (2021). Means and problems of forming a healthy lifestyle among the population. *The American journal of medical sciences and pharmaceutical research*, 3(05), 73-77.
27. Нурдинова, Г. У., Аvezова, Г. С., Бердиева, Д. Б., & Шеркузиева, Г. Ф. (2016). Эпидемиология сахарного диабета. *International scientific review*, (7 (17)), 93-95.
28. Alikulova, D. J., Mamatkulov, B. M., Ruzickova, I. S., & Avezova, G. S. (2015). Identification of features of immune status in adolescents with atopic asthma. *Vestnik soveta molodykh uchenykh Chelyabinskoi oblasti*, 3, 9-14.
29. Мусаева, У. А., & Аvezова, Г. С. (2025). ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ ТИЗИМИНИНГ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ. *Modern Science and Research*, 4(2), 287-296.
30. Маматкулов, Б., Аvezова, Г. С., Абдурахимов, Б. А., & Адилова, З. У. (2019). Тоғ кон саноатидаги ишчилар касалланиши, улар саломатлигига ишлаб чиқариш омилларининг таъсири. *Тиббиётда янги кун*, 4(28), 191-195.
31. Ahmedov, M., Green, J., Azimov, R., Avezova, G., Inakov, S., & Mamatkulov, B. (2013). Addressing the challenges of improving primary care quality in Uzbekistan: a qualitative study of chronic heart failure management. *Health policy and planning*, 28(5), 458-466.
32. Mamatqulov, B. M., Mirzarakhimova, K. R., Urazaliyeva, I. R., Avezova, G. S., & Mirakhmedova, S. S. (2021). Risk Factors for Congenital Anomalies in Children and the Role of the Patronage Nurse. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 25(4), 8803-8815.
33. Абдурахимов, Б. А., Аликулова, Д. Я., & Аvezова, Г. С. (2018). Здоровье работающих горнорудной промышленности. In *EUROPEAN RESEARCH: INNOVATION IN SCIENCE, EDUCATION AND TECHNOLOGY* (pp. 111-112).

34. Авезова, Г. С. (2020). Алкоголга қарамлик ва унинг профилактикасига тизимли ёндашув. Тиббиётда янги кун-Илмий рефератив, маънавий–маърифий журнал.–2020, 4(32), 69-72.

35. Разикова, И. С., & Разикова, Г. Р. (2019). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ АЛЛЕРГОЛОГИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ УЗБЕКИСТАНА. In Аллергическое и иммунопатологические заболевания-проблема XXI века (pp. 23-24).

36. Разикова, И. С., & Разикова, Г. Р. (2019). Особенности инновационной диагностики хронических аллергодерматозов у лиц подросткового и молодого возраста в Узбекистане. In Аллергическое и иммунопатологические заболевания-проблема XXI века (pp. 22-23).

37. Разикова, И. С., Бекмирзаева, Н. М., & Нормуродов, М. Э. (2025, November). ТЯЖЕЛЫЕ СЛУЧАИ ЛЕКАРСТВЕННОЙ АЛЛЕРГИИ: СТАТИСТИЧЕСКИЙ ОБЗОР В МЕЖДУНАРОДНЫХ БАЗАХ ДАННЫХ. In E-Conference platform (Vol. 1, No. 17-noyabr 2025, pp. 152-154).

38. Разикова, И. С., & Носирова, Х. С. (2025, November). ВЗАИМОСВЯЗЬ ПОСТХОЛЕЦИСТЭКТОМИЧЕСКОГО СИНДРОМА И ГИСТАМИНОЗА: ПАТОГЕНЕТИЧЕСКИЕ И КЛИНИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ. In E-Conference platform (Vol. 1, No. 17-noyabr 2025, pp. 61-62).

39. Разикова, И. С., & Носирова, Х. С. (2025, November). РОЛЬ КИШЕЧНОЙ МИКРОБИОТЫ В ПАТОГЕНЕЗЕ ГИСТАМИНОЗА. In E-Conference platform (Vol. 1, No. 17-noyabr 2025, pp. 95-96).

40. Разикова, И. С., & Айдарова, Н. П. (2025, November). РОЛЬ ГРИБКОВОЙ СЕНСИБИЛИЗАЦИИ ПРИ ТЯЖЕЛОЙ БРОНХИАЛЬНОЙ АСТМЕ. In E-Conference platform (Vol. 1, No. 17-noyabr 2025, pp. 165-165).

41. Разикова, И. С., & Носирова, Х. С. (2025, November). ВЛИЯНИЕ ИНГАЛЯЦИОННЫХ ГЛЮКОКОРТИКОСТЕРОИДОВ НА РАЗВИТИЕ ГАСТРОЭЗОФАГЕАЛЬНОЙ РЕФЛЮКСНОЙ БОЛЕЗНИ У ПАЦИЕНТОВ С БРОНХИАЛЬНОЙ АСТМОЙ. In E-Conference platform (Vol. 1, No. 17-noyabr 2025, pp. 63-64).